

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts info@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 6 (1503)

2017. gada 7. februārī

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas¹ izplatību 2017. gada 5. nedēļā Latvijā

2017. gada 5. nedēļā (30.01.–05.02.) monitoringā iesaistītajās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs (informācija saņemta no 70 ģimenes ārstu praksēm) vērsušies 450 pacienti, kuriem klīniski noteikta gripa (iepriekšējā nedēļā – 381 pacients) jeb vidēji 421,9 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem. Gripas izplatības intensitāte palielinājusies par 18,1%.

Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos, salīdzinot ar 4. nedēļas datiem, palielinājusies par 8,0% un vidēji sastādījusi 1675,6 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem.

Pacientu vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI, gripas un pneimoniju gadījumos vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem²

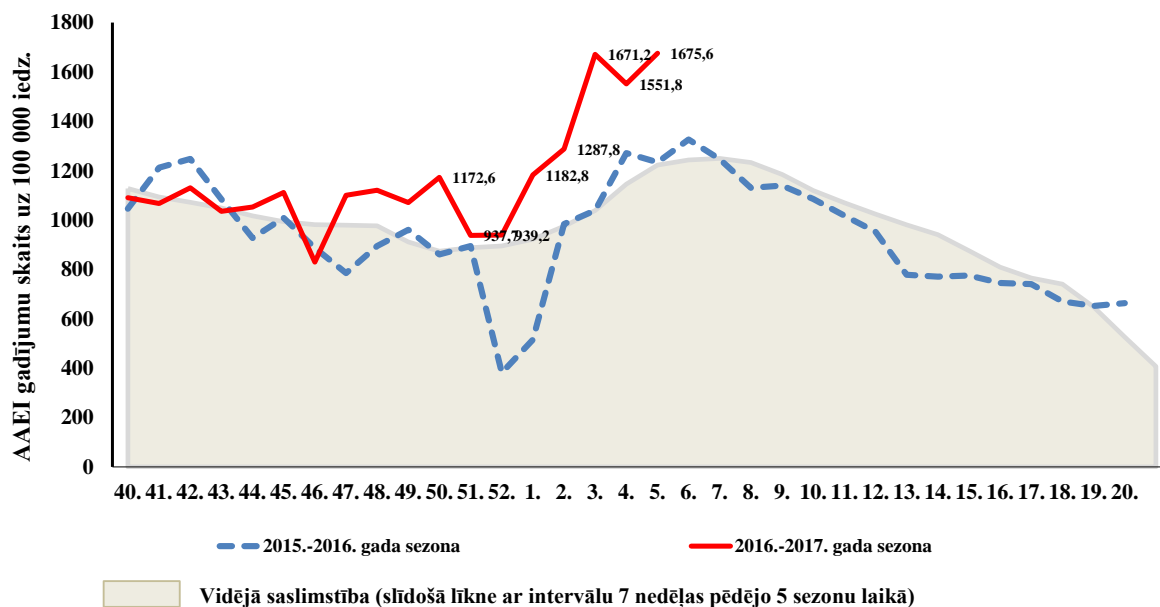
	Vecuma grupas	01.ned.	02.ned.	03.ned.	04.ned.	05.ned.	Salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1182,8	1287,8	1671,2	1551,8	1675,6	8,0
	0-4	6871,6	7566,5	7670,7	7091,4	7165,3	1,0
	5-14	2606,1	3309,6	5785,4	5315,0	6097,8	14,7
	15-64	807,7	827,7	1017,5	936,4	1034,2	10,4
	65 un >	255,1	214,9	279,5	327,7	229,4	-30,0
Gripa	Vidēji	48,3	85,9	143,5	357,2	421,9	18,1
	0-4	111,1	152,1	487,6	701,8	849,5	21,1
	5-14	38,8	257,6	400,0	1082,3	1333,6	23,2
	15-64	55,3	72,8	109,5	306,4	343,8	12,2
	65 un >	14,2	28,7	42,6	84,3	126,4	50,0
Pneimonija	Vidēji	19,9	29,0	39,0	18,8	31,9	70,0
	0-4	37,0	76,0	75,0	55,4	92,3	66,7
	5-14	29,1	39,6	136,6	38,7	67,6	75,0
	15-64	17,5	26,7	29,2	17,3	25,9	50,0
	65 un >	18,9	19,1	14,2	4,7	18,7	300,0

Vēršanās ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos 5. nedēļā veidojusi 31,9 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem. Salīdzinot ar 4. nedēļu, tā ir palielinājusies vidēji par 70,0%. Pieaugums tika novērots visās vecuma grupās.

¹ klīniskie gripas gadījumi monitoringā iekļautajās iestādēs

² Saslimstības līmenis, vai vēršanās pēc medicīniskās palīdzības nedēļas laikā, tiek aprēķināta pamatojoties uz pacientu skaitu, kas pirmo reizi sakarā ar patreizējo saslimšanas epizodi vērsušies pie ģimenes ārsta.

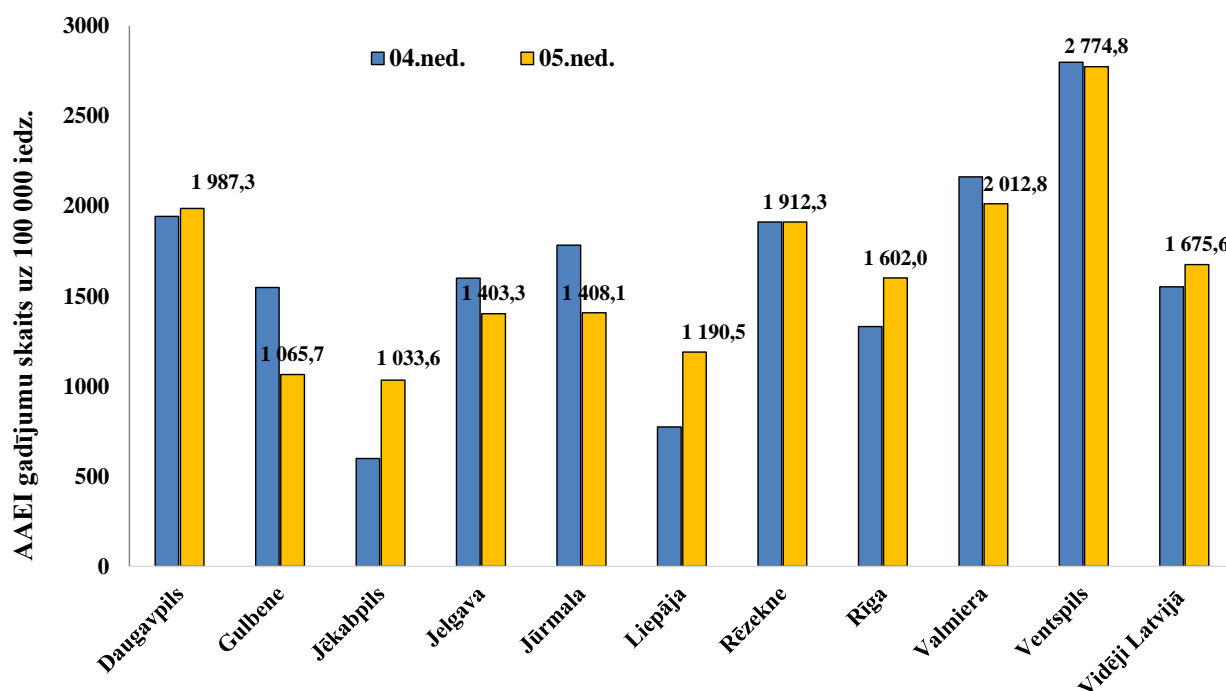
Vēršanās ambulatorajās iestādēs AA EI gadījumos 2016.—2017. gada sezonā salīdzinājumā ar 2015.—2016. gada un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem

Pacientu vēršanās ambulatorajās veselības aprūpes iestādēs AA EI gadījumos 2017. gada 5. nedēļā bijusi ievērojami augstāka nekā iepriekšējās 2015.—2016. gada sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējie rādītāji attiecīgajā laika periodā.

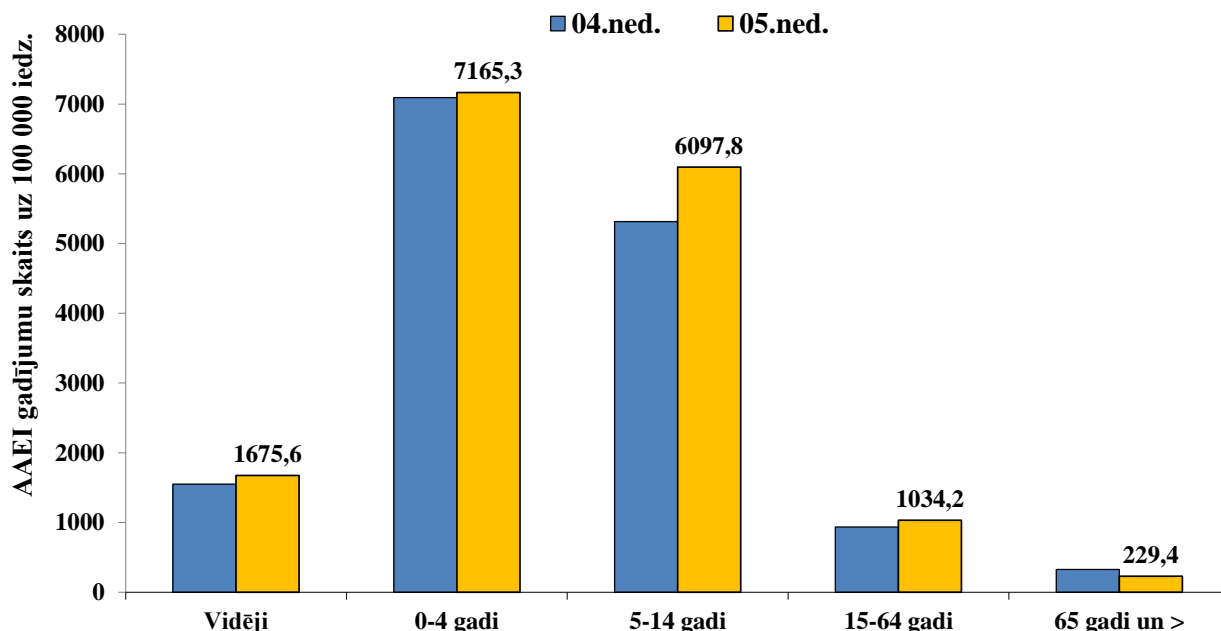
AA EI atsevišķās monitoringa teritorijās

No desmit monitoringā iekļautajām teritorijām četrās (Daugavpilī, Jēkabpilī, Liepājā un Rīgā) 5. nedēļā vēršanās ambulatorajās iestādēs AA EI gadījumos palielinājusies. Visaugstākie saslimstības rādītāji, līdzīgi iepriekšējās nedēļas novērojumiem, reģistrēti Ventspilī (2774,8 gadījumi uz 100 000 iedz.).

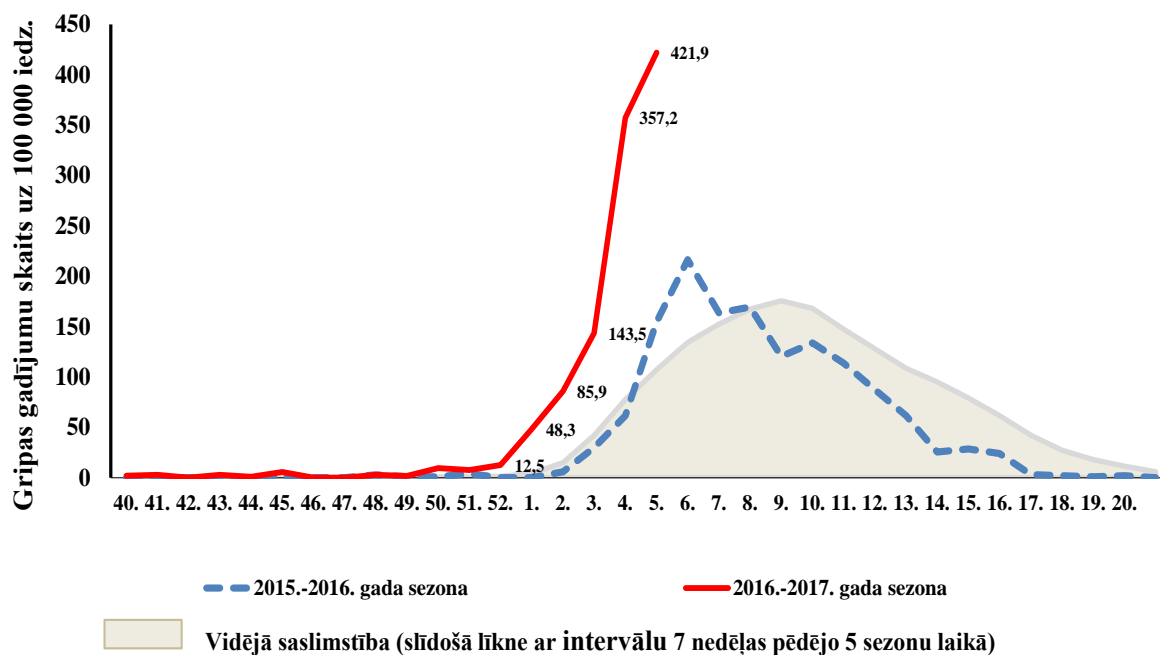

AAEI atsevišķās vecuma grupās

Kopš monitoringa sākuma (2016. gada 40. nedēļa) visaugstākā AAEI intensitāte reģistrēta bērniem 0–4 gadu vecuma grupā. 2017. gada 5. nedēļā visās vecuma grupās, izņemot 65 un > gadu vecuma grupu, novērots AAEI intensitātes palielinājums.

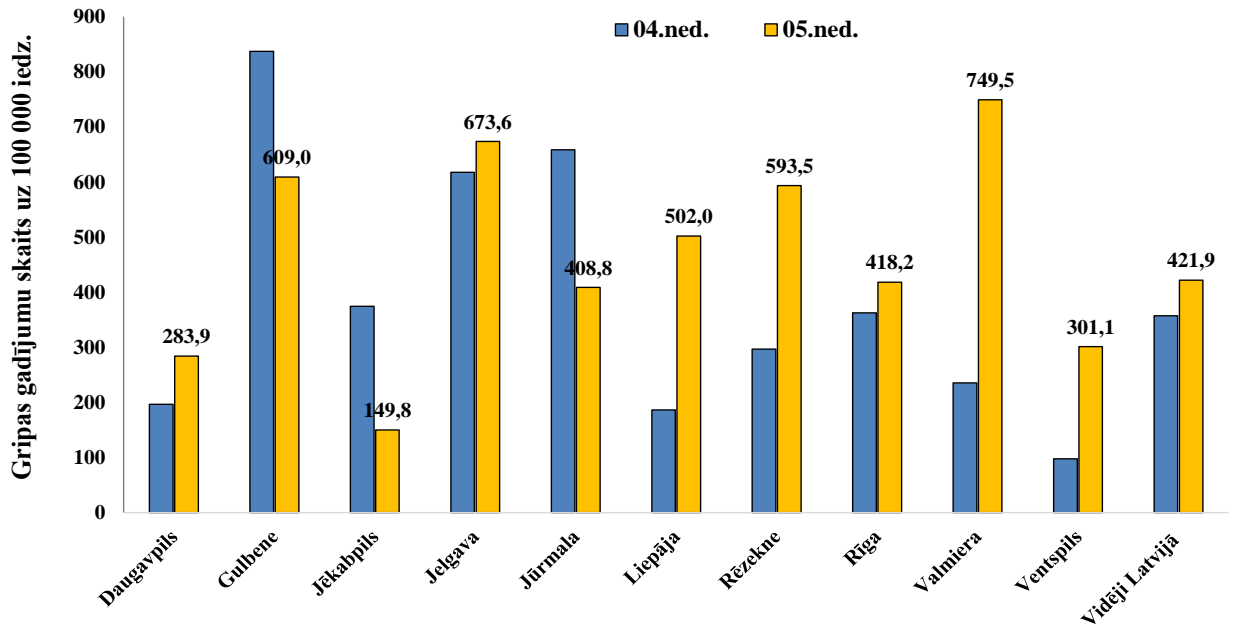
Vēršanās ambulatorajās iestādēs gripas gadījumos 2016.—2017. gada sezonā salīdzinājumā ar 2015.—2016. gada un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem

Gripas izplatība šajā sezonā sākusies agrāk nekā parasti. Salīdzinājumā ar iepriekšējās 2015.–2016. gada sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem attiecīgajā laika periodā pacientu vēršanās ambulatorajās veselības aprūpes iestādēs gripas gadījumos 2017. gada 5. nedēļā ir bijusi ievērojami augstāka.

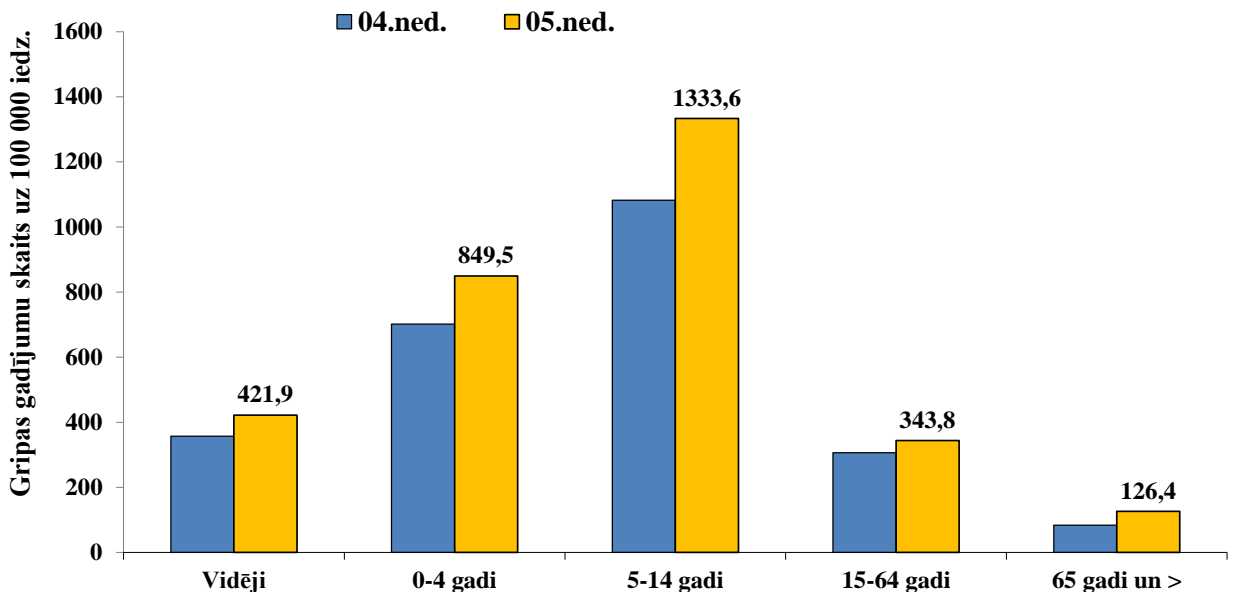
Gripa atsevišķās monitoringa teritorijās

Aprakstāmajā nedēļā gripas gadījumi (gripa noteikta klīniski) monitoringā iesaistītajās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs reģistrēti visās monitoringā iekļautajās teritorijās. Visās 10 pilsētās vēršanās ambulatorajās iestādēs gripas gadījumos pārsniedusi 100 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem. Visaugstākā gripas intensitāte bijusi Valmierā.

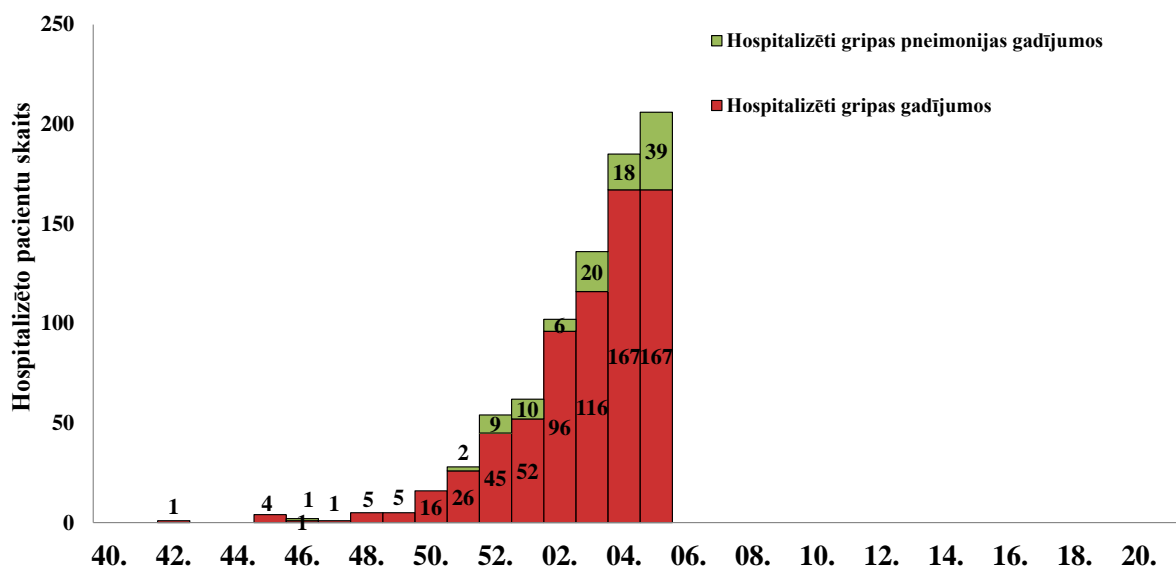
Gripa atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstības intensitāte (gadījumu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem attiecīgajā vecuma grupā) novērota bērniem 5–14 gadu vecuma grupā – 1333,6 gadījumi uz 100 000 iedz. Visās vecuma grupās novērots intensitātes pieaugums, īpaši 65 un > gadu vecuma grupā (par 50,0%).

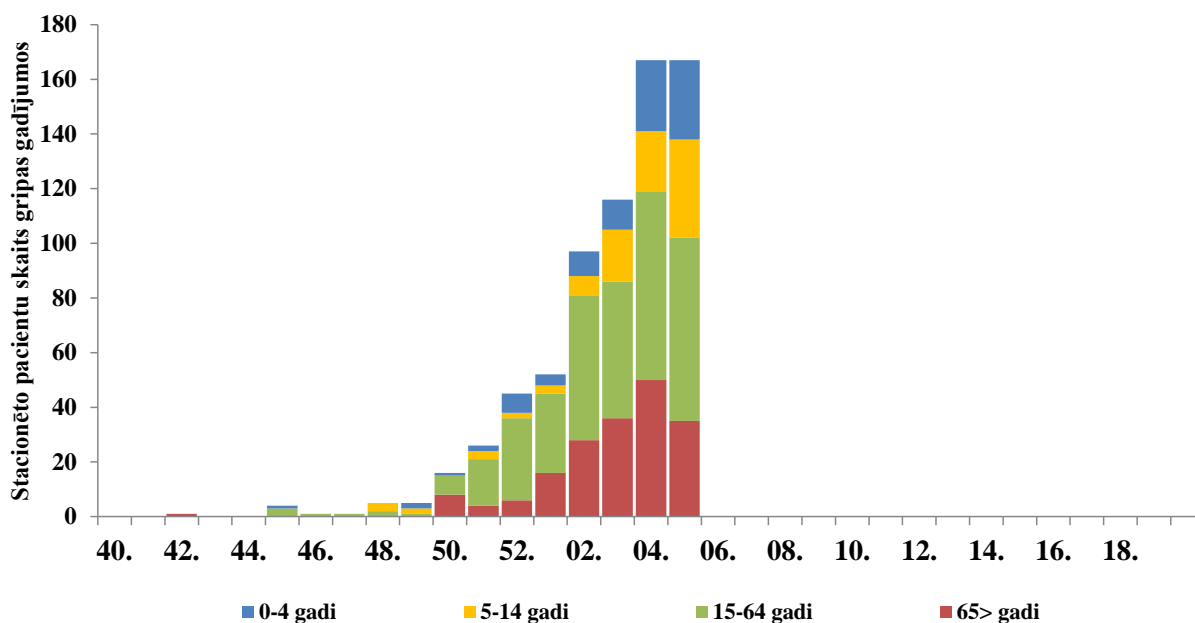
Par stacionētiem pacientiem gripas gadījumos

Saņemta informācija par 206 hospitalizētiem pacientiem saistībā ar gripas infekciju: 167 pacienti stacionēti gripas gadījumos (Rīgā – 96, Liepājā – 22, Daugavpilī – 20, Valmierā – 14, Gulbenē – astoņi, Rēzeknē – trīs, Ventspilī – trīs un Jēkabpilī – viens) un 39 pacienti hospitalizēti gripas izraisītās pneimonijas gadījumos (Rīgā – 38 un Gulbenē – 1). 2017. gada 5. nedēļā palielinājies stacionēto pacientu skaits gripas izraisītās pneimonijas gadījumos.

Hospitalizētie pacienti gripas gadījumos pa vecuma grupām

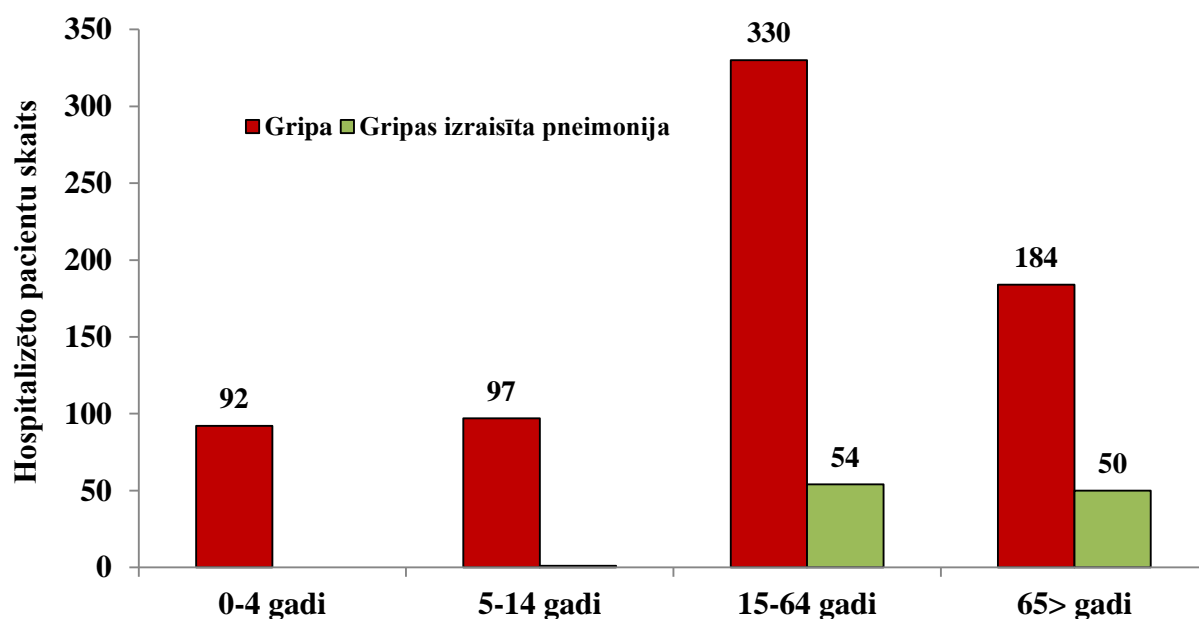
2017. gada 5. nedēļā vislielākais pacientu skaits, kas hospitalizēti gripas gadījumos, bijuši pacienti 15–64 gadu vecuma grupā (67 pacienti jeb 40%).

Savukārt no pacientiem stacionētiem gripas izraisītās pneimonijas gadījumos 5. nedēļā lielākoties bijuši pacienti vecumā virs 65 gadiem – 20 (51%).

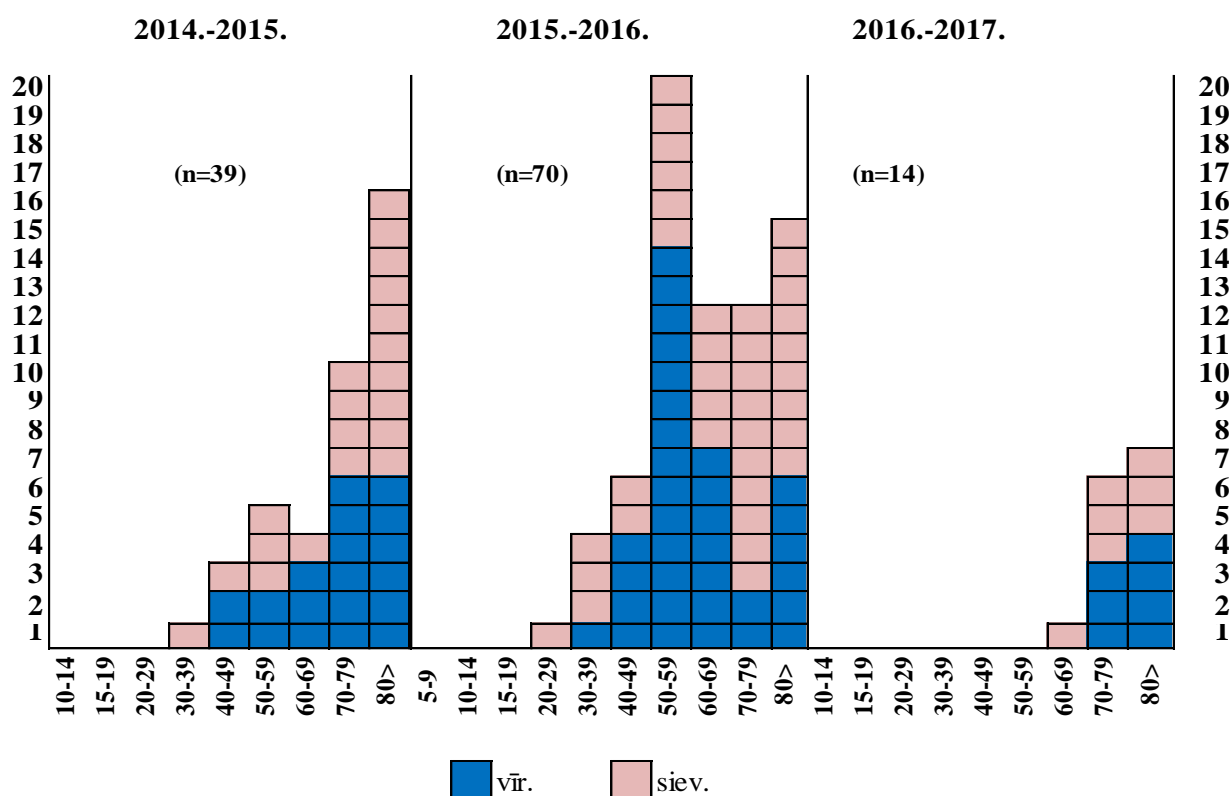
Kopš sezonas sākuma saistībā ar gripas infekciju kopā stacionēti 807 pacienti: 702 gripas un 105 gripas izraisītās pneimonijas gadījumos. Vislielākais hospitalizēto skaits gripas

gadījumos bija pacienti vecumā no 15 līdz 64 gadiem (330 no 702 jeb 47%), savukārt gripas izraisītās pneimonijas gadījumos visvairāk pacientu 15–64 gadu vecuma grupā (54 no 105 jeb 51,4%).

Letālie gadījumi 2016.–2017. gada sezonā un divās iepriekšējās sezonās

Pavisam saņemti 14 paziņojumi par letālo iznākumu pacientiem ar laboratoriski apstiprinātu gripu (visiem noteikta *A tipa* gripa), septiņas sievietes un septiņi vīrieši. Vidējais pacientu vecums – 81 gads. Pacientiem bijušas sirds-asinsvadu, elpceļu, nieru, CNS un citas hroniskas saslimšanas.

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums (%)

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums 2017. gada 5. nedēļā (ceturtdien) nedaudz samazinājies par 0,5% un bijis vidēji 85,0%. Vislielākais izglītības iestāžu apmeklējuma samazinājums reģistrēts Rēzeknē (par 9,9%). Viszemākā skolēnu apmeklētība reģistrēta Rēzeknē – 81,1% un Jūrmalā – 81,3%.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jekabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
01.	92,3	87,5	96,4	88,0	91,1	91,9	91,5	89,6	89,0	93,1	91,2
02.	92,6	86,4	93,6	93,7	90,4	93,1	92,5	91,2	86,7	93,2	92,0
03.	92,8	71,4	78,9	91,3	85,5	90,4	91,8	88,5	81,0	89,6	88,7
04.	89,2	85,0	88,5	93,3	79,2	85,3	91,0	83,5	73,9	85,8	85,4
05.	88,6	88,7	84,4	88,3	81,3	82,6	81,1	84,8	84,9	85,2	85,0
Salīdzinājumā ar 04. nedēļu (±)	-0,6	3,7	-4,1	-5,0	2,1	-2,7	-9,9	1,3	11,0	-0,6	-0,5

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums (%)

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums 5. nedēļā (ceturtdien) vidēji bijis 63,0%, kas par 3,6% mazāk nekā 4. nedēļā. Vislielākais apmeklējuma samazinājums (vairāk par 10%) reģistrēts Jelgavā (par 16,1%) un Valmierā (par 12,8%). Līdzīgi iepriekšējai nedēļai viszemākais pirmsskolu iestāžu apmeklējums bijis Gulbenē (53,0%) un Jelgavā (59,8%).

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jekabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
01.	60,3	50,7	65,1	58,9	59,9	61,2	64,9	63,5	76,5	63,1	62,6
02.	64,7	62,1	76,6	77,0	69,0	70,8	79,2	69,2	84,2	71,1	70,4
03.	63,0	50,7	73,6	71,3	64,6	70,8	85,8	68,7	79,5	66,5	68,0
04.	60,6	47,0	57,5	70,9	64,2	66,9	85,1	66,0	66,7	62,4	64,4
05.	62,0	53,0	59,8	75,2	61,7	61,2	77,1	60,5	61,1	65,0	63,0
Salīdzinājumā ar 04. nedēļu (±)	-2,4	-3,7	-16,1	-0,4	-0,4	-3,8	-0,7	-2,6	-12,8	-4,1	-3,6

Elpceļu vīrusu noteikšana

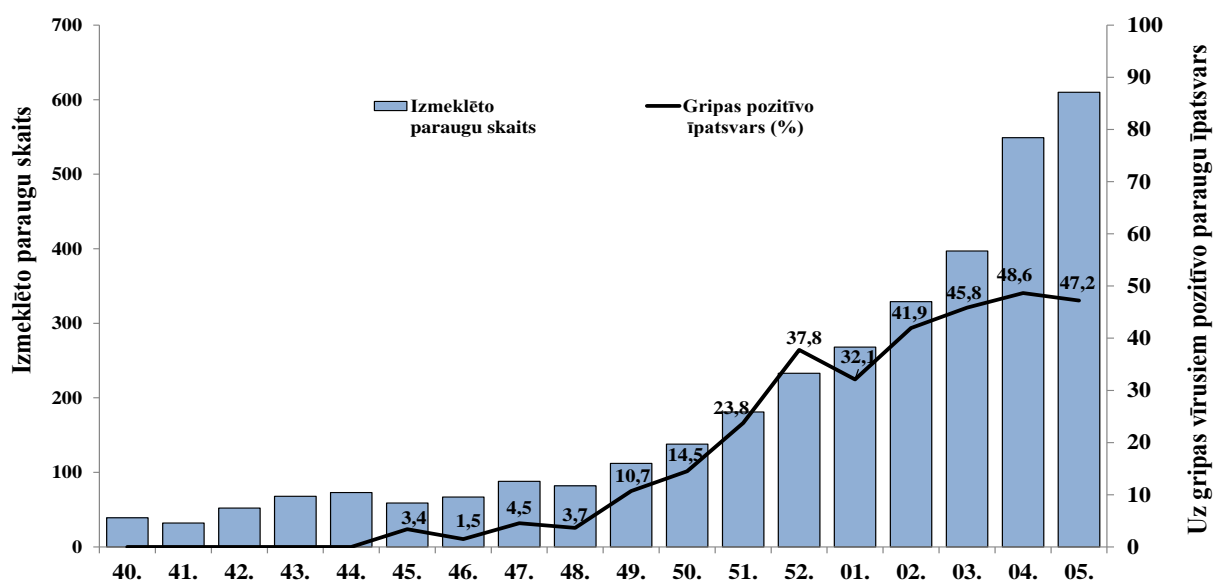
SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijā 2017. gada 5. nedēļā tika izmeklēti 610 personu klīniskie paraugi (4. nedēļā – 549). Noteikti 244 *A tipa* un 44 *B tipa* gripas vīrusi (kopā 288 jeb 47,2% no kopējā izmeklēto paraugu skaita). Noteikti arī citi elpceļu infekciju vīrusi (pavisam 132), galvenokārt respiratori sincitiālais vīruss (61), adenovīruss (15), rinovīruss (15), bokavīruss (13).

Kopš sezonas sākuma laboratoriski noteikti 1134 gripas vīrusi, no tiem 995 (87,7%) *A tipa* gripas vīrusi (t.sk. 152 tipēti kā *A/H3*) un 139 (12,3%) *B tipa* gripas vīrusi (t.sk. 86 – *B/Yamagata* un 14 – *B/Victoria* līnijas).

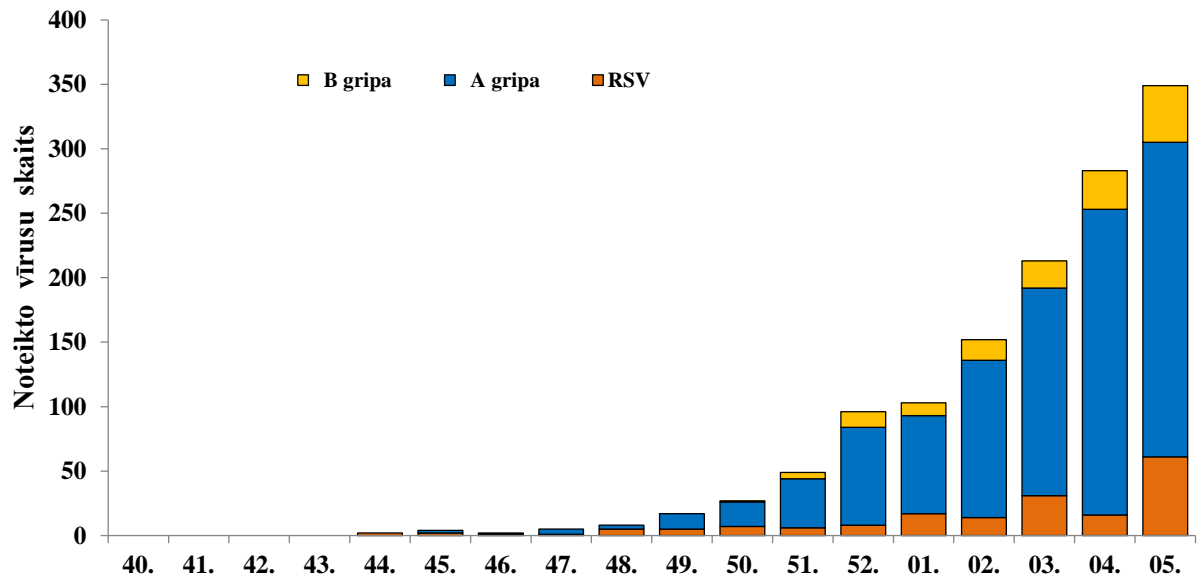
Noteikto elpceļu infekciju vīrusu skaits pa nedēļām

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	39					5				1					6	15,4	0,0	0
41.	32					2			2	4				2	10	31,3	0,0	0
42.	52			1		2			5	8		2	1	3	22	42,3	0,0	0
43.	68			1		3			3	5					12	17,6	0,0	0
44.	73					14		2	3	1			1		21	28,8	0,0	2,7
45.	59	2				5		2	4	2		1			16	27,1	3,4	3,4
46.	67	1			1	8	1	1	4	1	1	1			19	28,4	1,5	1,5
47.	88	4						1	10			3	1		19	21,6	4,5	1,1
48.	82	3				7	1	5	8	7	2	4		4	41	50,0	3,7	6,1
49.	112	12				4		5	8	9		6	1	5	50	44,6	10,7	4,5
50.	138	19	1		1	7	1	7	11	11	1	9	7	1	76	55,1	14,5	5,1
51.	181	38	5			9	1	6	3	6		3	2		73	40,3	23,8	3,3
52.	233	76	12		1	7	3	8	17	20	2	17	9	4	176	75,5	37,8	3,4
01.	268	76	10			4	1	17	32	18	8	12	11	1	190	70,9	32,1	6,3
02.	329	122	16			2	3	14	12		3	6	4	1	183	55,6	41,9	4,3
03.	397	161	21		2	4		31	13	15	5	15	6		273	68,8	45,8	7,8
04.	549	237	30			4		16	7	11	4	3	4	1	316	57,6	48,6	2,9
05.	610	244	44			3	1	61	15	15	11	13	9	4	416	68,2	47,2	10
Kopā	3377	995	139	2	5	90	12	176	157	134	37	95	56	26	1919	56,8	33,6	5,2

Izmeklēto paraugu skaits un gripas pozitīvo paraugu īpatsvars

Laboratoriski noteikto *A tipa*, *B tipa* gripas vīrusu un RSV skaits pa nedēļām

Gripas vīrusu ģenētiskais raksturojums

Kopš sezonas sākuma ģenētiski raksturoti 14 *A tipa* gripas vīrusi – visi kā *A/HongKong/4801/2014(H3N2)*–līdzīgs vīruss (atbilst sezonas vakcīnas sastāvā iekļautajam *A/H3N2*) un seši *B tipa* gripas vīrusi raksturoti kā *B/Phuket/3073/2013* (nav iekļauts trīs komponentu sezonālā gripas vakcīnā).

Laboratoriskie izmeklējumi gripas monitoringa tīkla ietvaros

No 30 ģimenes ārstiem, kas iesaistīti gripas monitoringa tīklā Rīgas pilsētā desmit veic pacientu izmeklēšanu elpceļu vīrusu noteikšanai. Kopš sezona sākuma piecās ģimenes ārstu praksēs izmeklēti 26 pacienti ar aizdomām par gripas infekciju. Kopējais pozitīvo paraugu skaits – 15 jeb 58%. Deviņos gadījumos (9/26 jeb 35%) apstiprināta gripa, t.sk. astoņos gadījumos noteikts *A tipa* gripas vīruss un vienā gadījumā – *B tipa* gripas vīruss. Sešos paraugos noteikti citi respiratorie vīrusi – pieci koronavīrusi un viens rinovīruss.

Secinājumi

2017. gada 5. nedēļā tika novērota plaša gripas izplatība. Gripas intensitāte palielinājusies vidēji par 18,1%. Pieaugums novērots septiņās monitoringā iesaistītajās pilsētās, gripas intensitāte samazinājusies trijās pilsētās (Gulbenē, Jēkabpilī un Jūrmalā).

Šā gada 5. nedēļā pieaudzis stacionēto gripas gadījumos bērnu skaits. Palielinājies stacionēto slimnieku skaits gripas izraisītās pneimonijas gadījumos.

SIA RAKUS stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” laboratorijā 2017. gada 5. nedēļā pieaudzis noteikto *A tipa* un *B tipa* gripas vīrusu skaits, kā arī RSV skaits. Kopš sezonas sākuma Latvijā dominē *A/H3* gripas vīruss.

PVO Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla informācija - Flu News Europe

<http://www.flunewseurope.org/>

2017. gada 4. nedēļā tika novērota plaša gripas izplatība, 28 no 43 valstīm informēja par pieauguma tendenci. Par ļoti augstu intensitāti ziņoja Ungārija, par augstu – Čehijas Republika, Slovākijā, Šveice un Grieķija.

Uzraudzības tīklā izmeklētajos paraugos gripas vīrusu īpatsvars sastādījis 51%, līdzīgi iepriekšējās nedēļas datiem. Izmeklētos paraugos visbiežāk tika noteikts *A tipa* gripas vīruss – 95%, no tiem 97% – *A/H3N2*.

Stacionēto pacientu vidū ar laboratoriski apstiprinātu gripu galvenokārt bija pacienti vecumā virs 65 gadiem.

Paaugstināta mirstība iedzīvotāju grupā virs 65 gadiem pēdējo piecu nedēļu laikā tika novērota lielākajā daļā valstu, kuras piedalās EuroMOMO projektā (18 valstis). Visticamāk tā saistīta ar *A/H3N2* vīrusa cirkulāciju.

Gripas vīrusu noteikšana un tipēšana

Gripas uzraudzības tīkla ietvaros š.g. 4. nedēļā izmeklēti 3176 paraugi, no tiem 1612 (51%) paraugos noteikti gripas vīrusi: 95% *A tipa* un 5% *B tipa* gripas vīrusi. No visiem paraugiem, kuros tika noteikts *A tipa* gripas vīrusa apakštips, 97% paraugu tas tipēts kā *A/H3N2*. No raksturotājiem 36 *B tipa* gripas vīrusiem 18 piederējuši *B/Yamagata* līnijai un 18 – *B/Victoria* līnijai. No 34 valstīm, kuras piedalās gripas uzraudzības tīklā un nedēļas laikā testējušas vismaz 10 paraugus, 26 ziņojušas par gripas vīrusu konstatēšanu virs 30% (vidēji 54%, diapazonā no 33% līdz 77%).

Noteikto gripas vīrusu tipēšana gripas uzraudzības tīkla ietvaros

Vīrusa tips un apakštips	Noteikto vīrusu skaits	
	4. nedēļa	Sezona kopā
A gripa	1538	11472
<i>A/H1N1 pdm09</i>	30	105
<i>A/H3N2</i>	1118	9551
<i>A tipa</i> gripa (netipēts)	390	1816
B gripa	74	496
<i>B/Victoria</i> līnija	18	162
<i>B/Yamagata</i> līnija	18	90
Līnija nav zināma	38	244
Noteikto vīrusu skaits kopā (izmeklēto paraugu skaits)	1612 (3176)	11968 (31641)

Kopš 2016. gada 40. nedēļas visbiežāk (96%) tika noteikts *A tipa* gripas vīruss. No visiem tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem visbiežāk (99%) tika noteikts *A/H3N2* apakštips. No visiem 252 *B tipa* gripas vīrusiem 162 (64%) bija noteikti *B/Victoria* līnijas vīrusi un 90 (36%) *B/Yamagata* līnijas vīrusi.

Noteikto gripas vīrusu tipēšana ārpus gripas uzraudzības tīkla

Vīrusa tips un apakštips	Noteikto vīrusu skaits	
	4. nedēļa	Sezona kopā
A gripa	7664	67237
<i>A/H1N1 pdm09</i>	28	193
<i>A/H3N2</i>	2712	24445
<i>A gripa</i> netipēts	4924	42599
B gripa	392	2095
<i>B/Victoria</i> līnija	12	119
<i>B/Yamagata</i> līnija	10	198
Līnija nav zināma	370	1778
Noteikto vīrusu skaits kopā (izmeklēto paraugu skaits)	8056 (28034)	69332 (323135)

Ārpus gripas uzraudzības tīkla iestādēs (piemēram, slimnīcās, skolās, pansionātos un citās aprūpes iestādēs) 4. nedēļā 95% gadījumu noteikts *A tipa* gripas vīruss un 5% gadījumu – *B tipa* gripas vīruss.

Kopš 2016. gada 40. nedēļas visbiežāk no tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem 99% tipēti kā *A/H3N2*. No izmeklētiem 317 *B tipa* gripas vīrusiem 63% piederēja *B/Yamagata* līnijai un 37% – *B/Victoria* līnijai. Šāds *B tipa* gripas vīrusu sadalījums atšķiras no uzraudzības tīklā izmeklēto paraugu rezultātiem. Kirgīzijā uzraudzības tīklā noteiktais dominējošais *B tipa* gripas vīruss bija *B/Victoria* līnijas, savukārt Igaunijā un Norvēģijā ārpus gripas uzraudzības tīkla dominējošais *B tipa* gripas vīruss bija *B/Yamagata*.

Gripas vīrusu ģenētiskais raksturojums

Kopā kopš sezonas sākumā līdz 2017. gada 4. nedēļai ir pieejami dati par 987 gripas vīrusu ģenētiskajām grupām.

Filogenētiskā grupa	Noteikto vīrusu skaits	%
<i>A/H1N1 pdm09 A/Michigan/45/2015</i> (clade 6B.1) ^b	5	0,5
<i>A/H1N1 pdm09 A/South Africa/3626/2013</i> (subgroup 6B.1)	2	0,2
<i>A/H3N2 A/Hong Kong/4801/2014</i> (clade 3C.2a) ^{a,b}	281	28,5
<i>A/H3N2 A/Bolzano/7/2016</i> (clade 3C.2a1)	646	65,5
<i>A/H3N2 A/Perth/16/2009grA/Switzerland/9715293/2013</i> (clade 3C.3a)	4	0,4
<i>B/Brisbane/60/2008</i> (Victoria lineage clade 1A) ^{a,b}	18	1,8
<i>B/Phuket/3073/2013</i> (Yamagata lineage clade 3) ^c	31	3,1
Kopā	987	100,0

^a Sezonālās vakcīnas sastāvā Ziemeļu Puslodei 2016-2017. gada sezonai

^b Vakcīnas sastāvā Dienvidu Puslodei 2017. gada sezonā

^c Četru komponentu vakcīnas sastāvā Ziemeļu un Dienvidu puslodei

Līdz šim cirkulējošie *A(H3N2)* vīrusi ir antigēniski līdzīgi vakcīnas celmiem. Lai gan aptuveni divas trešdaļas no raksturotajiem *A(H3N2)* vīrusiem pieder jaunai ģenētiskai apakšgrupai (3C.2a1), šie vīrusi ir antigēniski līdzīgi vakcīnas celmam (3C.2a).

Gripas vakcīnas efektivitātes uzraudzības provizoriskie dati Somijā un Zviedrijā liecina par līdzību vairāku valstu pētījumu rezultātiem iepriekšējās 2011.–2012. gada sezonās līdz 2014.–2015. gada sezonai, attiecīgi ap 26% (95% TI no 22% līdz 30%) un 24% (95% TI no 11% līdz 34%), personām ar laboratoriski apstiprinātu *A tipa* gripu 65 un > vecuma grupā.

Ņemot vērā gripas vakcīnas daļēju efektivitāti laboratoriski apstiprinātas vai gripas infekcijas aizdomu gadījumos pacientiem ar komplikāciju risku būtu apsverama neatliekama neiraminidāzes inhibitoru izmantošana gan vakcinētām, gan nevakcinētām personām.

Gripas vīrusu jutība pret neiraminidāzes inhibitoriem (oseltamivir, zanamivir) tika novērtēta 574 vīrusiem (540 – *A/H3N2*, 10 – *A/H1N1pdm09* un 24 – *B tipa*). Ne vienā gadījumā nav iegūti pierādījumi par gripas vīrusu samazināto jutību pret NA inhibitoriem.

Par SARI uzraudzību un stacionāriem laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem

No 15 valstīm, kuras veic smago akūto respiratoro infekciju (SARI) uzraudzību, informāciju sniegušas 10 valstis. No 1107 SARI gadījumiem 179 tika izmeklēti uz gripas

vīrusiem, no tiem gripas vīruss apstiprināts 30% jeb 54 gadījumos: viens netipēts *A tipa* vīruss, 46 *A/H3N2* un septiņi *B tipa* gripas vīrusi.

Savukārt no valstīm, kuras apkopo informāciju par stacionētiem pacientiem ar laboratoriski apstiprinātu gripu intensīvās terapijas nodaļās (ITN) un citās nodaļās, 4. nedēļā saņemta informācija no piecām valstīm (Čehijas Republika, Somija, Spānija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste) par 108 gadījumiem no ITN (59 – *A tipa* gripa netipēts vīruss, 43 – *A(H3N2)*, pieci – *A(H1N1)pdm09* un viens – *B tipa* gripa) un par 126 gadījumiem no citām nodaļām (Čehijas Republika, Īrija, Rumānija un Spānija), no tiem 89 – *A tipa* gripa netipēts vīruss un 37 – *A(H3N2)*.

Kopš sezonas sākuma lielākā daļa hospitalizēto pacientu, kuriem laboratoriski tika apstiprināta gripa, bija pacienti 65 un > gadu vecuma grupā. No visiem 1574 ITN gadījumiem, par kuriem ir pieejami dati par vecumu un gripas vīrusu tipēšanas rezultātiem, tika noskaidrots, ka lielākā daļa hospitalizēto pacientu bijuši vecumā 65 un > gadi – 1025 (65%); 472 (30%) bija vecumā no 15 līdz 64 gadiem un 77 (5%) bija jaunāki par 15 gadiem. No visiem 533 ITN gadījumiem *A tipa* gripas vīruss visbiežāk (97%) tipēts kā *A/H3N2*.

Ziņots par 467 nāves gadījumiem, no tiem 253 nāves gadījumi bija reģistrēti ITN un 214 gadījumi citās slimnīcu nodaļās. No visiem reģistrētajiem nāves gadījumiem 212 gadījumos noteikts *A/H3N2*, 249 gadījumos – *A tipa* gripas vīruss netipēts, vienā gadījumā – *A/H1N1* un piecos gadījumos – *B tipa* gripas vīruss. No visiem nāves gadījumiem 297 (82%) gadījumos pacienti bijuši vecāki par 65 gadiem.

Kopējās mirstības uzraudzība EuroMOMO projekta ietvaros

<http://www.euromomo.eu/>

No Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas 18 valstīm kopējie mirstības rādītāji tiek ziņoti EuroMOMO (*European Monitoring of Excess Mortality for Public Health Action*) projektam. Laikā lielākajā daļā valstu bija novērots mirstības pieaugums vecu cilvēku vidū, kā arī būtisks mirstības pieaugums ir novērots vecuma grupā 15–64 gadi. Visticamāk tas ir saistīts galvenokārt ar *A/H3N2* gripas vīrusa cirkulāciju.

25. 01. 2017. publicēta ECDC aktualizēta gripas epidēmijas riska novērtēšana

http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/seasonal_influenza/assessments/Pages/assessments.aspx

Šī gripas sezona, šķiet, ir īpaši smaga dēļ cirkulējoša *A(H3N2)* celma. *A(H3N2)* vīruss visvairāk skar vecāka gadagājuma cilvēkus un tie ir arī nepietiekami aizsargāti ar pašreizējo vakcīnu gan vakcinācijas pārklājuma, gan vakcīnas efektivitātes dēļ.

Dažās valstīs, piemēram, Portugālē un Itālijā, gripas aktivitātes pīķis jau ir bijis sasniegts, taču citās, piemēram, Francijā, Grieķijā un Apvienotajā Karalistē (Skotijā), gripas aktivitāte arvien turpinās un tiek novērota paaugstināta mirstība.

ES dalībvalstīm, kurās gripas epidēmija vēl nav sasniegusi maksimālo intensitāti, būtu kritiski jāizvērtē iespējas nodrošināt aprūpi pacientiem ar risku saslimt ar smagām formām, lai samazinātu smagus iznākumus un apsvērt iespējas kā novērst jebkādu resursu trūkumus, tajā skaitā neatliekamās veselības aprūpes resursus.

Vakcinācijas turpinājumam veciem cilvēkiem un citām riska grupām šajā laikā varētu būt būtiska nozīme tikai ES valstīs, kur epidēmijas pīķis vēl nav sasniegts, jo pilnīga imunitāte izveidojas līdz divu nedēļu laikā pēc vakcinācijas.

Savlaicīga neiraminidāzes inhibitoru lietošana, ideālā gadījumā 48 stundu laikā pēc simptomu parādīšanās, jāapsver gripas aizdomu vai laboratoriski apstiprinātas gripas gadījumos gan vakcinēto, gan nevakcinēto pacientu riska grupām. Turklāt vienmēr būtu apsverama antivirālā profilakse augsta riska kontakta personām.

PVO globālā tīkla informācija 23.01.2017.

(http://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/)

Kopumā gripas aktivitāte Ziemeļu puslodē mērenā klimata joslas valstīs turpināja pieaugt. Austrumāzijā un Eiropā gripas sezona ir sākusies agrāk nekā iepriekšējos gados. Pasaulē dominējošais gripas vīruss ir *A/H3N2*. Raksturoti references gripas vīrusi antigenētiski ir līdzīgi un ietverti 2016.–2017. gada sezonas Ziemeļu puslodē izmantotai gripas vakcīnai. Visi nesen savākti un testēti gripas vīrusu paraugi ir jutīgi pret NA inhibitoriem, kuri iekļauti pretvīrusu medikamentos.

- Ziemeļamerikā gripas aktivitāte turpināja pieaugt, pārsvarā tika noteikts *A/H3N2* gripas vīruss. Gripai līdzīgu saslimšanu (ILI) līmenis saglabājās zem sezonas sliekšņiem. Amerikas Savienotās Valstis turpināja ziņot par respiratori sincitiālā vīrusa (RSV) aktivitāti.
- Eiropā gripas aktivitāte bija augstā līmenī, pārsvarā noteikts *A/H3N2* gripas vīruss. Individīdiem vecuma grupā 65 gadi un vairāk gripa visbiežāk izpaužas smagi.
- Austrumu Āzijā turpināja pieaugt gripas aktivitāte, dominējošais cirkulējošais gripas vīruss ir *A/H3N2*.
- Rietumu Āzijā nedaudz pieauga gripas vīrusu noteikšana.
- Dienvidāzijā gripas aktivitāte saglabājās zema līmenī. Joprojām tika ziņots par *A/H3N2* gripas vīrusu no Irānas Islāma Republikas un Šrilankas.
- Dienvidaustrumu Āzijā gripas aktivitāte joprojām bija zemā līmenī, pārsvarā reģionā tika reģistrēti *A/H3N2* gripas vīruss un *B tipa* gripas vīruss.
- Ziemeļu Āfrikā gripas noteikšana turpināja pieaugt Marokā un Tunisijā, kur dominējošais ir *A/H3N2* gripas vīruss.
- Rietumāfrikā gripas vīrusa cirkulācija pieauga Ganā, kur dominē *B tipa* gripas vīruss.
- Karību jūras reģiona valstīs gripas un citu elpceļu vīrusu aktivitāte saglabājās zema līmenī.
- Tropu Dienvidamerikā gripas un citu elpceļu vīrusu aktivitāte saglabājās zemā līmenī.
- Mērenā klimata Dienvidu puslodē gripas aktivitāte bija starp-sezonu līmenī.

FluNet apkopoja informāciju, kura tika saņemta (2017. gada 20. janvārī) no 97 valstīm, reģionu vai teritoriju Nacionāliem gripas references centriem un citām laboratorijām (par periodu no 2016. gada 26. decembra līdz 2017. gada 8. janvārim).

Šajā laika periodā PVO (GISRS) laboratorijās testēti vairāk kā 165297 paraugi. No tiem 40259 bija ar pozitīvajiem rezultātiem uz gripas vīrusiem, t.sk. 38809 (96,4%) paraugos noteikti *A tipa* gripas vīrusi un 450 (3,6%) – *B tipa* gripas vīrusi. No tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem 422 (2,6%) tipēti kā *A/H1N1pdm09* un 15893 (97,4%) kā *A/H3N2*. No raksturotiem *B tipa* gripas vīrusiem 116 (49,8%) piederēja *B/Yamagata* līnijai un 117 (50,2%) – *B/Victoria* līnijai.

PVO rekomendētais pretgripas vakcīnas sastāvs 2016.–2017. gada sezonā Ziemeļu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2016_17_north/en/

PVO (25.02.2016.) gripas vakcīnas sastāvā 2016.-2017. gada sezonai Ziemeļu puslodē rekomendē iekļaut šādus trīs komponentus:

- *A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-līdzīgs vīruss;*
- *A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-līdzīgs vīruss;*
- *B/Brisbane/60/2008-līdzīgs vīruss*

Četru komponentu pretgripas vakcīnas sastāvā rekomendē izmantot divus *A tipa* un divus *B tipa* gripas vīrusu antigēnus (papildu trim minētajiem jāiekļauj *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs vīruss*).

2016.-2017. gada sezonā vakcīnas sastāvā *A/H1N1* komponentu, līdzīgi kā iepriekšējās sezonās, pārstāv *A/California/7/2009/H1N1 pdm09-līdzīgs vīruss*, taču divi citi komponenti – *A/H3N2* un *B tipa* ir atšķirīgi no pagājušās 2015.–2016. gada sezonas vakcīnas sastāvā iekļautajiem attiecīgo vīrusu antigēniem.

Gripas profilakses ieteikumi iedzīvotājiem, izglītības iestādēm, darba devējiem, veselības aprūpes speciālistiem atrodami SPKC interneta vietnē – <https://www.spkc.gov.lv/lv/tavai-veselibai/infekcijas-slimibas/gripa/>.

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Raina Nikiforova un epidemioloģe Oksana Martiņuka.

2016.-2017.gada AAEI un gripas monitoringa 5. nedēļā datus sniedza:

- 70 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits 106 651 – 5,4% no Latvijas iedzīvotāju skaita)
 - 11 stacionārās ārstniecības iestādes
 - 37 vispārējās izglītības iestādes
 - 36 pirmsskolas izglītības iestādes
- Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par sniegto informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.